

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τρίτο τμήμα)
της 13ης Δεκεμβρίου 2007*

Στην υπόθεση C-408/06,

με αντικείμενο αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως που υπέβαλε δυνάμει του άρθρου 234 ΕΚ το Bundesfinanzhof (Γερμανία) με απόφαση της 13ης Ιουλίου 2006, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 5 Οκτωβρίου 2006, στο πλαίσιο της διαδικασίας

Landesanstalt für Landwirtschaft

κατά

Franz Götz,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τρίτο τμήμα),

συγκείμενο από τους A. Rosas, πρόεδρο τμήματος, U. Lõhmus, J. Klůčka, P. Lindh και A. Arabadjiev (εισηγητή), δικαστές,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

γενικός εισαγγελέας: M. Poiares Maduro
γραμματέας: B. Fülöp, υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 19 Σεπτεμβρίου 2007,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

- ο Landesanstalt für Landwirtschaft, εκπροσωπούμενος από τους P. Gorski και N. Vogl,
- ο M. Götz, εκπροσωπούμενος από τον H. Zaisch, Steuerberater,
- η Γερμανική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τους M. Lumma και C. Blaschke,
- η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου, εκπροσωπούμενη από την T. Harris, επικουρούμενη από τον P. Harris, barrister,
- η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τον Δ. Τριανταφύλλου,

κατόπιν της αποφάσεως που έλαβε, αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα, να εκδικάσει την υπόθεση χωρίς ανάπτυξη προτάσεων,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Η αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του άρθρου 4, παράγραφος 5, της έκτης οδηγίας 77/388/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 17ης Μαΐου 1977, περί εναρμονίσεως των νομοθεσιών των κρατών μελών, των σχετικών με τους φόρους κύκλου εργασιών — Κοινό σύστημα φόρου προστιθεμένης αξίας: ομοιόμορφη φορολογική βάση (ΕΕ ειδ. έκδ. 09/001, σ. 49), όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 2001/41/ΕΚ του Συμβουλίου, της 19ης Ιανουαρίου 2001 (ΕΕ L 22, σ. 17, στο εξής: έκτη οδηγία), καθώς και την ερμηνεία των σημείων 7 και 12 του παραρτήματος Δ της οδηγίας αυτής.
- 2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο δίκης μεταξύ του Landesanstalt für Landwirtschaft (περιφερειακός οργανισμός γεωργίας, στο εξής: Landesanstalt) και του M. Götz σχετικά με τιμολόγιο για την πώληση ποσότητας αναφοράς παραδόσεως γάλακτος αγελάδας (στο εξής: ποσότητα αναφοράς παραδόσεως), που εξέδωσε ο Landesanstalt χωρίς χωριστή ένδειξη του φόρου προστιθεμένης αξίας (στο εξής: ΦΠΑ).

Το νομικό πλαίσιο

Η κοινοτική νομοθεσία

- 3 Το άρθρο 4 της έκτης οδηγίας ορίζει:

«1. Θεωρείται ως υποκείμενος στον φόρο οποιοσδήποτε ασκεί, κατά τρόπο ανεξάρτητο και σε οποιονδήποτε τόπο, μια από τις οικονομικές δραστηριότητες που αναφέρονται στην παράγραφο 2, ανεξαρτήτως του επιδιωκόμενου σκοπού και των αποτελεσμάτων της δραστηριότητος αυτής.

2. Οικονομικές δραστηριότητες, κατά την έννοια της παραγράφου 1, είναι όλες οι δραστηριότητες του παραγωγού, του εμπόρου ή του παρέχοντος υπηρεσίες, περιλαμβανομένων και των δραστηριοτήτων εξορύξεως, των γεωργικών δραστηριοτήτων, καθώς και των δραστηριοτήτων των ελευθέρων επαγγελματιών ή των εξομοιούμενων προς αυτά. Ως οικονομική δραστηριότητα θεωρείται επίσης η εκμετάλλευση ενσώματου ή αϋλου αγαθού, προς τον σκοπό αντλήσεως εσόδων διαρκούς χαρακτήρα.

[...]

5. Τα κράτη, οι περιφέρειες, οι νομοί, οι δήμοι και οι κοινότητες και οι λοιποί οργανισμοί δημοσίου δικαίου δεν θεωρούνται ως υποκείμενοι στον φόρο για τις δραστηριότητες ή πράξεις τις οποίες πραγματοποιούν ως δημοσία εξουσία, έστω και αν, επ' ευκαιρία αυτών των δραστηριοτήτων ή πράξεων, εισπράττουν δικαιώματα, τέλη, εισφορές ή άλλες επιβαρύνσεις.

Εντούτοις, όταν πραγματοποιούν τέτοιες δραστηριότητες ή πράξεις, πρέπει να θεωρούνται ως υποκείμενοι σε φόρο για τις δραστηριότητες ή πράξεις αυτές κατά το μέτρο που η μη υπαγωγή τους στον φόρο θα οδηγούσε σε σημαντικές στρεβλώσεις των όρων του ανταγωνισμού.

Οπωσδήποτε, οι προαναφερθέντες οργανισμοί θεωρούνται ως υποκείμενοι σε φόρο, ιδίως για τις πράξεις που απαριθμούνται στο παράρτημα Δ και κατά το μέτρο που οι πράξεις αυτές δεν είναι αμελητέες.

Τα κράτη μέλη δύνανται να θεωρούν ως δραστηριότητες δημοσίας αρχής, τις δραστηριότητες των προαναφερθέντων οργανισμών, που απαλλάσσονται δυνάμει των άρθρων 13 και 28.»

- 4 Οι δραστηριότητες που απαριθμούνται στα σημεία 7 και 12 του παραρτήματος Δ της έκτης οδηγίας είναι «οι εργασίες γεωργικών οργανισμών παρεμβάσεως αναφερόμενες σε γεωργικά προϊόντα και πραγματοποιούμενες κατ' εφαρμογήν κανονισμών προβλεπόντων κοινή οργάνωση της αγοράς των προϊόντων αυτών» και «εργασίες λεσχών και κυλικείων επιχειρήσεων, πρατηρίων, συνεταιρισμών και παρομοίων ιδρυμάτων».
- 5 Σημειωτέον, τέλος, ότι η διαφορά της κύριας δίκης ανάγεται ιστορικά στον κανονισμό (ΕΟΚ) 3950/92 του Συμβουλίου, της 28ης Δεκεμβρίου 1992, περί συμπληρωματικής εισφοράς στον τομέα του γάλακτος και των γαλακτοκομικών προϊόντων (ΕΕ L 405, σ. 1), όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) 2028/2002 του Συμβουλίου, της 11ης Νοεμβρίου 2002 (ΕΕ L 313, σ. 3, στο εξής: κανονισμός 3950/92).

Η εθνική νομοθεσία

Ο νόμος περί εφαρμογής της κοινής οργάνωσης αγοράς

- 6 Ο νόμος περί εφαρμογής της κοινής οργάνωσης αγοράς (Gesetz zur Durchführung der gemeinsamen Marktorganisationen, BGBl. 1995 I, σ. 1147) ορίζει στο άρθρο του 8, παράγραφος 1, ότι τα της μεταβιβάσεως, μεταξύ άλλων, ποσοτήτων αναφοράς παραδόσεως ρυθμίζονται με κανονισμό.

Ο κανονισμός περί πρόσθετων εισφορών

- 7 Ο κανονισμός περί πρόσθετων εισφορών (Zusatzabgabenverordnung), της 12ης Ιανουαρίου 2000 (*BGBI.* 2000 I, σ. 27, στο εξής: ZAV), στη μορφή που ενδιαφέρει την κύρια δίκη περιλαμβάνει τις ακόλουθες διατάξεις:

«Άρθρο 7 — Μεταρρύθμιση του συστήματος μεταβίβασης

1) [...] Οι ποσότητες αναφοράς μπορούν, ανεξάρτητα από τις εκτάσεις τις οποίες αφορούν, να μεταβιβάζονται σύμφωνα με τις παραγράφους 2 και 3 και με τα άρθρα 8 έως 11 [...]

Άρθρο 8 — Ρύθμιση της μεταβίβασης ποσοτήτων αναφοράς εξ επαχθούς αιτίας

1) Η μεταβίβαση των ποσοτήτων αναφοράς κατά το άρθρο 7, παράγραφος 1, δεύτερη περίοδος, πραγματοποιείται, εκτός από τις περιπτώσεις του άρθρου 7, παράγραφοι 2 και 3, της κληρονομικής διαδοχής κατά την έννοια του άρθρου 7, παράγραφος 1, δεύτερη περίοδος, και του άρθρου 12, παράγραφος 3, από τις υπηρεσίες πωλήσεων κατά την παράγραφο 3 και τα άρθρα 9 και 11 την 1η Απριλίου, 1η Ιουλίου ή 30 Οκτωβρίου κάθε ημερολογιακού έτους [...]

2) Τα ομόσπονδα κράτη ιδρύουν τις υπηρεσίες πωλήσεων. Για κάθε ομόσπονδο κράτος αρμόδια θα είναι μία τουλάχιστον υπηρεσία πωλήσεων. Η δραστηριότητα μιας υπηρεσίας πωλήσεων μπορεί να εκτείνεται στο έδαφος περισσότερων του ενός ομόσπονδων κρατών. Μπορεί να χορηγείται, κατά δίκαιη κρίση, σε ιδιώτες άδεια άσκησης των δραστηριοτήτων υπηρεσίας πωλήσεων, αν

1. οι ιδιώτες ή οι φορείς τους είναι αντιπροσωπευτικές επαγγελματικές ενώσεις ή οργανώσεις γεωργών και
2. δεν υπάρχουν αντιρρήσεις σχετικά με την αξιοπιστία τους και την καταλληλότητά τους.

[...]

3) Η μεταβίβαση ποσοτήτων αναφοράς επιτρέπεται μόνο εντός των περιοχών που ορίζονται στο παράρτημα [...]»

Ο νόμος περί φόρου κύκλου εργασιών

⁸ Ο νόμος του 1999 περί φόρου κύκλου εργασιών (Umsatzsteuergesetz 1999, *BGBI.* 1999 I, σ. 1270, στο εξής: *UStG*), υπό τη μορφή που έχει εφαρμογή στην κύρια υπόθεση, ορίζει στο άρθρο 14, παράγραφος 1, ότι οσάκις «ο επιχειρηματίας, πραγματοποιεί φορολογητέα παράδοση αγαθών ή παροχή υπηρεσιών κατά το άρθρο 1, παράγραφος 1, σημείο 1, μπορεί και, εφόσον τις πραγματοποιεί για σκοπούς της επιχείρησης άλλου επιχειρηματία, οφείλει, αν το ζητήσει ο τελευταίος, να εκδώσει τιμολόγιο, στο οποίο ο φόρος θα αναγράφεται χωριστά». Το άρθρο 2,

παράγραφος 3, του νόμου αυτού αναγνωρίζει τη δυνατότητα νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου να ασκούν βιομηχανική, εμπορική επαγγελματική δραστηριότητα μόνο στις επιχειρήσεις βιομηχανικού εμπορικού χαρακτήρα ή στις γεωργικές ή δασοκομικές εκμεταλλεύσεις που εξαρτώνται από τα νομικά αυτά πρόσωπα.

Το νομικό καθεστώς του Landesanstalt

- 9 Ο οργανισμός Landesanstalt που διαδέχθηκε το Landesanstalt für Ernährung (περιφερειακός οργανισμός διατροφής) ιδρύθηκε στο πλαίσιο του άρθρου 8, παράγραφος 2, του ZAV. Διαχειριζόταν το μοναδικό γραφείο πωλήσεων ποσοτώσεων γαλακτοκομικών προϊόντων που ιδρύθηκε στο ομόσπονδο κράτος της Βαυαρίας ως οργανισμός δημοσίου δικαίου υπαγόμενος σ' αυτό το κράτος.

Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

- 10 Αντίδικοι στην κύρια δίκη είναι ένας Βαυαρός γεωργός, ο M. Götz, και ο Landesanstalt. Με σκοπό να μειώσει τα πλεονάσματα γάλακτος αγελάδας, ο Landesanstalt συγκεντρώνει τις αιτήσεις των διαφόρων παραγωγών για να ξεχωρίσει μεταξύ αυτών εκείνους που επιθυμούσαν να πωλήσουν ποσοτώσεις αναφοράς παραδόσεως και αυτούς που επιθυμούσαν να αγοράσουν. Η πολιτική αυτή είχε ως βάση τον κανονισμό 3950/92, που θέσπισε πρόσθετη εισφορά εις βάρος των παραγωγών που παρέδιδαν ποσότητες γάλακτος υπερβαίνουσες ορισμένο όριο.
- 11 Ο μηχανισμός που κατάρτισε ο Landesanstalt για το 2001 ήταν ο ακόλουθος: οι «προσφέροντες» παραγωγοί υπέβαλαν στο γραφείο πωλήσεως ποσοτώσεων γάλακτος, μέχρι ορισμένη ημερομηνία, έγγραφη προσφορά για μεταβίβαση

ποσότητας αναφοράς με ένδειξη της τιμής που ζητούσαν. Κατά τις ίδιες ημερομηνίες, οι «ζητούντες» παραγωγοί ακολουθούσαν συμμετρική διαδικασία, δηλαδή κατέθεταν έγγραφη προσφορά για την αγορά συγκεκριμένης ποσότητας αναφοράς σε τιμή της επιλογής τους. Το γραφείο πώλησεως ποσοστώσεων γαλακτοκομικών προϊόντων είχε την υποχρέωση, σε μια πρώτη φάση, να αντιπαραβάλει τις προσφορές και τις ζητήσεις και να καθορίσει μια τιμή ισορροπίας στην οποία συνέπιπταν περίπου οι τιμές των δύο μερών. Αν ήταν αναγκαίο, μείωνε όλες τις προτεινόμενες τιμές. Σε δεύτερο στάδιο διέθετε το 5 % των πωλουμένων ποσοτήτων αναφοράς υπέρ του εθνικού αποθέματος και στη συνέχεια μεταβίβαζε και πλήρωνε τις υπόλοιπες ποσοστώσεις κατά τον τρόπο που περιγράφει το αιτούν δικαστήριο, από τον οποίο προκύπτει, μεταξύ άλλων, ότι οι μεταβιβάσεις των οικείων χρηματικών ποσών γινόταν προς το ίδιο το γραφείο πώλησεως ποσοστώσεων γάλακτος.

- 12 Ο M. Götz, γαλακτοπαραγωγός και κύριος γεωργικής εκμετάλλευσης στη Βαυαρία, δήλωσε αγοραστής για το 2001, ποσότητας αναφοράς 16 500 kg. σε τιμή που δεν υπερέβαινε τα 2 γερμανικά μάρκα (DEM) ανά kg. Ο Landesanstalt ανακοίνωσε στον ενδιαφερόμενο στις 3 Απριλίου 2001 ότι η προσφορά αγοράς του έγινε δεκτή από 1ης Απριλίου 2001, με τιμή ισορροπίας 1,58 DEM ανά kg. Εξέδωσε τιμολόγιο στο όνομα του M. Götz, χωρίς χωριστή ένδειξη του ΦΠΑ. Ο ενδιαφερόμενος, οι πράξεις του οποίου φορολογήθηκαν βάσει του UStG, άσκησε διοικητική ένσταση στον Landesanstalt, με αίτημα να του χορηγηθεί τιμολόγιο με χωριστή ένδειξη του εν λόγω φόρου. Το Landesanstalt απέρριψε την ένσταση με απόφαση της 29ης Αυγούστου 2001, προβάλλοντας την ιδιότητά του ως δημόσιας αρχής και τον ρόλο του ως απλού ενδιαμέσου.

- 13 Ο Götz προσέφυγε στο Finanzgericht München που τον δικαίωσε, κρίνοντας, βάσει του UStG ότι ο Landesgericht ενήργησε ως επιχειρηματίας ιδίω ονόματι. Ο Landesanstalt άσκησε έφεση ενώπιον του Bundesfinanzhof, που ανέστειλε τη διαδικασία και υπέβαλε στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Αποτελεί η λεγόμενη “υπηρεσία πώλησης ποσοστώσεων γάλακτος”, η οποία έχει συσταθεί από γερμανικό ομόσπονδο κράτος και μεταβιβάζει, αντί ορισμένου τιμήματος, ποσότητες αναφοράς σε παραγωγούς:

α) γεωργικό οργανισμό παρέμβασης, κατά την έννοια του άρθρου 4, παράγραφος 5, τρίτο εδάφιο, [της έκτης οδηγίας], σε συνδυασμό με [το σημείο 7 του] παραρτήματος Δ [αυτής], ο οποίος πραγματοποιεί εργασίες κατ’ εφαρμογή των κανονισμών που προβλέπουν κοινή οργάνωση της αγοράς των προϊόντων αυτών, ή

β) πρατήριο, κατά την έννοια του άρθρου 4, παράγραφος 5, τρίτο εδάφιο, [της έκτης οδηγίας], σε συνδυασμό με [το σημείο 12 του] παραρτήματος Δ [αυτής];

2) Σε περίπτωση αρνητικής απάντησης στο ερώτημα 1:

α) Υπό τις περιστάσεις της υπόθεσης της κύριας δίκης, όταν σε ένα κράτος μέλος οι ποσότητες αναφοράς για παραδόσεις γάλακτος μεταβιβάζονται, αντί ορισμένου τιμήματος, τόσο από κρατικές όσο και από ιδιωτικές “υπηρεσίες πώλησης ποσοστώσεων γάλακτος”, αποτελεί η εδαφική περιοχή την οποία έχει οριοθετήσει το κράτος μέλος σε σχέση με τις μεταβιβάσεις τη σχετική γεωγραφική αγορά, όσον αφορά την εξέταση του ζητήματος αν η μη υπαγωγή στον φόρο της “υπηρεσίας πώλησης γαλακτοκομικών ποσοστώσεων” ενός οργανισμού δημόσιου δικαίου οδηγεί σε “σημαντικές στρεβλώσεις των όρων του ανταγωνισμού” κατά την έννοια του άρθρου 4, παράγραφος 5, δεύτερο εδάφιο, της έκτης οδηγίας;

- β) Κατά την εξέταση του ζητήματος αν η μη υπαγωγή στον φόρο μιας κρατικής “υπηρεσίας πώλησης γαλακτοκομικών ποσοτώσεων” οδηγεί σε “σημαντικές στρεβλώσεις των όρων του ανταγωνισμού”, πρέπει να λαμβάνεται υπόψη μόνο η συνήθης περίπτωση της —ανεξάρτητης από την έκταση γης— μεταβίβασης (από την υπηρεσία πωλήσεων) ή πρέπει να λαμβάνονται επίσης υπόψη και άλλες μορφές της —ανεξάρτητης από την έκταση γης— μεταβίβασης (από γεωργούς που υπόκεινται στον φόρο), μολονότι πρόκειται για περιπτώσεις που αποτελούν την εξαίρεση και μόνο;»

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

Προκαταρκτικές παρατηρήσεις

- ¹⁴ Διαπιστώνεται εκ προοιμίου ότι τα προδικαστικά ερωτήματα του Bundesfinanzhof στηρίζονται αμφότερα στην υπόθεση ότι η μεταβίβαση εξ επαχθούς αιτίας ποσοτήτων αναφοράς εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της έκτης οδηγίας. Συγκεκριμένα, τόσο το πρώτο προδικαστικό ερώτημα που αναφέρεται στην ενδεχόμενη υπαγωγή της προσφεύγουσας της κύριας δίκης βάσει του παραρτήματος Δ της έκτης οδηγίας όσο και το δεύτερο προδικαστικό ερώτημα κατ’ αμφότερα τα σκέλη, που αφορά τον προσδιορισμό της φράσης «σημαντικές στρεβλώσεις των όρων του ανταγωνισμού» που μπορεί να προκαλέσει η ενδεχόμενη μη υπαγωγή στον φόρο του Landesanstalt υπό την ιδιότητα του οργανισμού δημοσίου δικαίου, κατ’ εφαρμογή του άρθρου 4, παράγραφος 5, της έκτης οδηγίας, προϋποθέτουν ότι η δραστηριότητα που ασκεί μια υπηρεσία πωλήσεως ποσοτώσεων γάλακτος, είτε το καταστατικό της είναι καταστατικό οργανισμού δημοσίου δικαίου ή επιχείρησης ιδιωτικού δικαίου, εμπίπτει στην έκτη οδηγία.

- ¹⁵ Μολονότι το άρθρο 4 της έκτης οδηγίας προσδίδει στον ΦΠΑ ευρύτατο πεδίο εφαρμογής, στη διάταξη αυτή εμπίπτουν μόνον οι δραστηριότητες που έχουν

οικονομικό χαρακτήρα (βλ., επ' αυτού, αποφάσεις της 11ης Ιουλίου 1996, C-306/94, Régie dauphinoise, Συλλογή 1996, σ. I-3695, σκέψη 15, και της 26ης Μαΐου 2005, C-465/03, Kretztechnik, Συλλογή 2005, σ. I-4357, σκέψη 18). Ειδικότερα, η εφαρμογή του άρθρου 4, παράγραφος 5, της έκτης οδηγίας προϋποθέτει ότι έχει προηγουμένως διαπιστωθεί ο οικονομικός χαρακτήρας της συγκεκριμένης δραστηριότητας (απόφαση της 26ης Ιουνίου 2007, C-284/04, T-Mobile Austria κ.λπ., Συλλογή 2007, σ. I-5189, σκέψη 48).

- 16 Συνεπώς, πριν δοθεί απάντηση στα προδικαστικά ερωτήματα πρέπει να εξεταστεί αν η μεταβίβαση εξ επαχθούς αιτίας ποσοτήτων αναφοράς συνιστά πράγματι οικονομική δραστηριότητα.
- 17 Συναφώς, υπενθυμίζεται ότι, κατά πάγια νομολογία, η οικονομική δραστηριότητα εμφανίζει αντικειμενικό χαρακτήρα κατά την έννοια ότι εξετάζεται καθεαυτή, ανεξάρτητα από τους σκοπούς και τα αποτελέσματά της (αποφάσεις της 26ης Μαρτίου 1987, Επιτροπή κατά Κάτω Χωρών, 235/85, Συλλογή 1987, σ. 1471, σκέψη 8, και της 21ης Φεβρουαρίου 2006, C-223/03, University of Huddersfield, Συλλογή 2006, σ. I-1751, σκέψη 47).
- 18 Η οικονομική δραστηριότητα προσδιορίζεται εννοιολογικά στο άρθρο 4, παράγραφος 2, της έκτης οδηγίας ως περιλαμβάνουσα όλες τις δραστηριότητες του παραγωγού, εμπόρου ή του παρέχοντος υπηρεσίες και ιδίως τις πράξεις που ενέχουν εκμετάλλευση ενσωμάτων ή αϋλων αγαθών προς τον σκοπό άντλησης εσόδων διαρκούς χαρακτήρα (προπαρατεθείσες αποφάσεις Régie dauphinoise, σκέψη 15, και T-Mobile Austria κ.λπ., σκέψη 33). Η νομολογία θεωρεί ότι τα τελευταία αυτά κριτήρια, της διάρκειας της δραστηριότητας και των εσόδων που αποφέρει, ισχύουν όχι μόνο για την εκμετάλλευση αγαθού αλλά για το σύνολο των δραστηριοτήτων που μνημονεύει το άρθρο 4, παράγραφος 2, της έκτης οδηγίας. Κατά κανόνα, συνεπώς, μια δραστηριότητα χαρακτηρίζεται οικονομική οσάκις εμφανίζει μόνιμο χαρακτήρα και πραγματοποιείται έναντι αμοιβής την οποία αποκομίζει ο αυτοργός από την πράξη (βλ., επ' αυτού, προπαρατεθείσα απόφαση Επιτροπή κατά Κάτω Χωρών, σκέψεις 9 και 15).

- 19 Συναφώς διαπιστώνεται ότι η επίδικη στην κύρια δίκη δραστηριότητα συνίσταται στο ότι συγκεντρώνονται, στο πλαίσιο μιας συγκεκριμένης γαλακτοκομικής περιόδου, οι προθέσεις των γαλακτοπαραγωγών προκειμένου να δοθεί η δυνατότητα σ' εκείνους εξ αυτών που προτίθενται να μη καλύψουν το όριο στο οποίο υπόκεινται, να πωλήσουν τις ποσότητες αναφοράς που δεν θα χρησιμοποιήσουν και σ' εκείνους που, αντιθέτως, επιθυμούν να υπερβούν το όριο αυτό, να αγοράσουν τις αντίστοιχες ποσότητες αναφοράς χωρίς να υποχρεωθούν να καταβάλουν τη συμπληρωματική εισφορά που προβλέπει ο κανονισμός 3950/92. Η δραστηριότητα αυτή συνίσταται επίσης στην αντιπαράβολή της προσφοράς και της ζήτησης και τον καθορισμό μιας τιμής ισορροπίας, στην αποδοχή των πωλουμένων ποσοτήτων αναφοράς και τη μεταβίβασή τους στους αγοραστές καθώς και στην παραλαβή, εν συνεχεία δε, στην καταβολή των συμφωνηθέντων ποσών για τη μεταβίβαση των εν λόγω ποσοτήτων. Επομένως, η δραστηριότητα αυτή πρέπει να αναλυθεί, κατά την έννοια της έκτης οδηγίας, ως παροχή υπηρεσιών, χάρη στην οποία αντιπαράβάλλονται οι προσφορές και οι ζητήσεις των παραγωγών γάλακτος, πράγμα που καθιστά δυνατό τον καθορισμό της τιμής ισορροπίας. Κατά συνέπεια, και αντίθετα με την επίδικη στην υπόθεση T-Mobile Austria κ.λπ. δραστηριότητα, (σκέψη 43), η επίδικη στην κύρια δίκη δραστηριότητα δεν φαίνεται να είναι κατ' αρχήν ανεξάρτητη από τους επιχειρηματίες.
- 20 Υπό τις συνθήκες αυτές, το αιτούν δικαστήριο οφείλει να εξετάσει αν η επίδικη δραστηριότητα, λαμβανομένου υπόψη του τρόπου κατά τον οποίο οργανώθηκε στη Γερμανία το 2001, εμφανίζει διαρκή χαρακτήρα και πραγματοποιείται έναντι αμοιβής όπως επισημαίνεται στη σκέψη 18 της παρούσας απόφασης.
- 21 Οφείλει επίσης να εξετάσει, ενδεχομένως, αν οι υπηρεσίες πωλήσεως ποσοστώσεων γάλακτος ασκούν τη δραστηριότητα αυτή προκειμένου να εισπράξουν αυτή την αμοιβή (βλ., επ' αυτού, προπαρατεθείσα απόφαση Régie dauphinoise, σκέψη 15), λαμβάνοντας παράλληλα υπόψη το γεγονός ότι η είσπραξη τέλους δεν είναι καθεαυτή ικανή να προσδώσει οικονομικό χαρακτήρα σε συγκεκριμένη δραστηριότητα (βλ., επ' αυτού, προπαρατεθείσα απόφαση T-Mobile Austria κ.λπ., σκέψη 45, και την παρατιθέμενη νομολογία).
- 22 Αν το αιτούν δικαστήριο διαπιστώσει ότι δεν συντρέχουν τα δύο κριτήρια που χαρακτηρίζουν την οικονομική δραστηριότητα, δηλαδή ο διαρκής χαρακτήρας της

και η είσπραξη αμοιβής γι' αυτήν, η επίδικη στη κύρια δίκη δραστηριότητα υπό τις περιστάσεις υπό τις οποίες ασκείτο στη Γερμανία το 2001 δεν πρέπει να θεωρηθεί ως οικονομική δραστηριότητα και, κατά συνέπεια, δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της έκτης οδηγίας.

- 23 Πρέπει, πάντως, να δοθεί η ακόλουθη απάντηση στα δύο προδικαστικά ερωτήματα του αιτούντος δικαστηρίου για την περίπτωση που το δικαστήριο αυτό διαπιστώσει ότι συντρέχουν τα δύο κριτήρια που μνημονεύονται στην προηγούμενη σκέψη.

Επί του πρώτου ερωτήματος

- 24 Με το πρώτο ερώτημα το αιτούν δικαστήριο ερωτά αν μια υπηρεσία πωλήσεως ποσοτώσεων γάλακτος αποτελεί γεωργικό οργανισμό παρέμβασης κατά την έννοια του άρθρου 4, παράγραφος 5, τρίτο εδάφιο, της έκτης οδηγίας, σε συνδυασμό με το σημείο 7 του παραρτήματος Δ αυτής, ή πρατήριο κατά την έννοια του άρθρου 4, παράγραφος 5, τρίτο εδάφιο, σε συνδυασμό με το σημείο 12 του παραρτήματος Δ της εν λόγω οδηγίας.

Ως προς την ιδιότητα του γεωργικού οργανισμού παρεμβάσεως

- 25 Όσον αφορά το ζήτημα αν μια υπηρεσία πωλήσεως ποσοτώσεων γάλακτος αποτελεί ή δεν αποτελεί γεωργικό οργανισμό παρεμβάσεως που πραγματοποιεί φορολογητέες πράξεις βάσει του σημείου 7 του παραρτήματος Δ της έκτης οδηγίας, υπενθυμίζεται ότι οι πράξεις αυτές είναι οι πράξεις των γεωργικών οργανισμών παρεμβάσεως που αφορούν γεωργικά προϊόντα και διενεργούνται κατ' εφαρμογή κανονισμών περί κοινής οργάνωσης αγοράς των προϊόντων αυτών, τα τρία δε αυτά κριτήρια είναι σωρευτικά.

- 26 Ναι μεν εν προκειμένω η υπηρεσία πώλησεως ποσοστώσεων γάλακτος που συστάθηκε από τον Landesanstalt παρεμβαίνει στον τομέα του γάλακτος κατ' εφαρμογή κανονισμού περί κοινής οργανώσεως αγοράς, πλην όμως διαπιστώνεται ότι η ενέργειά της δεν αφορά το γάλα αλλά τις ποσότητες αναφοράς. Δεν πρόκειται δηλαδή για γεωργικά προϊόντα κατά την έννοια του σημείου 7 του παραρτήματος Δ της έκτης οδηγίας. Επιπλέον, η αποστολή μιας υπηρεσίας πώλησεως ποσοστώσεων γάλακτος διαφέρει αισθητά από την αποστολή ενός γεωργικού οργανισμού παρεμβάσεως, η οποία χαρακτηρίζεται από την αγορά και τη μεταπώληση αυτών τούτων των γεωργικών προϊόντων όπως θα μπορούσε να πράξει κάθε επιχειρηματίας, η δε δραστηριότητα αυτή καταλήγει ιδίως στη δημιουργία αποθεμάτων όπως συμβαίνει μεταξύ άλλων στην περίπτωση των δημητριακών (βλ. απόφαση της 26ης Ιουνίου 2003, C-334/01, Glencore Grain Rotterdam, Συλλογή 2003, σ. I-6769). Συνεπώς, η λογική της αυτόματης υπαγωγής που διαπνέει το παράρτημα Δ της έκτης οδηγίας αποκλείει από το πεδίο εφαρμογής του τη δραστηριότητα κατανομής ποσοστώσεως γάλακτος μεταξύ των παραγωγών, ενώ η συγκέντρωση των διαφόρων αξιώσεων των παραγωγών δεν συγκαταλέγεται στις πράξεις του επιχειρηματία που αγοράζει και μεταπωλεί γεωργικά προϊόντα στην αγορά.
- 27 Συνεπώς, η υπηρεσία πώλησεως ποσοστώσεων γάλακτος που διαχειρίζεται ο Landesanstalt δεν είναι γεωργικός οργανισμός παρεμβάσεως.

Ως προς την ιδιότητα του πρατηρίου

- 28 Το ζήτημα αν μια υπηρεσία πώλησεως ποσοστώσεων γάλακτος αποτελεί πρατήριο φαίνεται να πηγάζει από τον όρο «Verkaufsstelle» στον τίτλο της επίδικης υπηρεσίας πώλησεως, όρο που αποδίδει επίσης τη λέξη «économat» στη γερμανική γλώσσα πράγμα που μπορεί να δημιουργήσει κάποια διαφορετική εντύπωση.

- 29 Συνεπώς, υπενθυμίζεται ότι οι κοινοτικές διατάξεις πρέπει να ερμηνεύονται και να εφαρμόζονται κατά τρόπο ομοιόμορφο, λαμβανομένων υπόψη των διατυπώσεων τους σε όλες τις γλώσσες της Ευρωπαϊκής Κοινότητας (βλ. αποφάσεις της 7ης Δεκεμβρίου 1995, C-449/93, *Rockfon*, Συλλογή 1995, σ. I-4291, σκέψη 28, της 2ας Απριλίου 1998, C-296/95, *EMU Tabac κ.λπ.*, Συλλογή 1998, σ. I-1605, σκέψη 36, και της 8ης Δεκεμβρίου 2005, C-280/04, *Jyske Finans*, Συλλογή 2005, σ. I-10683, σκέψη 31).
- 30 Κατά πάγια νομολογία, η διατύπωση που χρησιμοποιείται σε μία από τις γλωσσικές αποδόσεις κοινοτικής διατάξεως δεν μπορεί να χρησιμεύσει ως μόνη βάση για την ερμηνεία της διατάξεως αυτής ούτε μπορεί να της αναγνωρισθεί, προς τον σκοπό αυτό, υπεροχή έναντι των άλλων γλωσσικών αποδόσεων. Πράγματι, μια τέτοια αντιμετώπιση θα ήταν αντίθετη προς την απαίτηση της ομοιόμορφης εφαρμογής του κοινοτικού δικαίου (βλ. απόφαση της 12ης Νοεμβρίου 1998, C-149/97, *Institute of the Motor Industry*, Συλλογή 1998, σ. I-7053, σκέψη 16).
- 31 Σε περίπτωση διαφορών μεταξύ των αποδόσεων μιας διάταξης του κοινοτικού δικαίου στις διάφορες γλώσσες, η διάταξη αυτή πρέπει να ερμηνεύεται σε συνάρτηση με τη γενική οικονομία και τον σκοπό της ρύθμισης στην οποία εντάσσεται (αποφάσεις της 9ης Μαρτίου 2000, C-437/97, *EKW και Wein & Co*, Συλλογή 2000, σ. I-1157, σκέψη 42, καθώς και της 1ης Απριλίου 2004, C-1/02, *Borgmann*, Συλλογή 2004, σ. I-3219, σκέψη 25).
- 32 Όμως το αόριστο στοιχείο που εμφανίζει η γερμανική λέξη «Verkaufsstelle» δεν υπάρχει λόγου χάρη στο γαλλικό κείμενο του σημείου 12 του παραρτήματος Δ της έκτης οδηγίας, που χρησιμοποιεί τη λέξη «économat», ούτε στο αγγλικό («staff shops»), στο ισπανικό («economatos») ή ακόμη στο ιταλικό («spracci») κείμενο του

σημείου αυτού. Η ενδεικτική αυτή σύγκριση δείχνει ότι το πρατήριο (*économat*), κατά την έννοια του σημείου 12 του παραρτήματος Δ, αναφέρεται στους οργανισμούς που πωλούν διάφορα προϊόντα και εμπορεύματα στο προσωπικό της επιχείρησης ή της διοικητικής υπηρεσίας στη οποία υπάγονται. Δεν είναι όμως αυτή η αποστολή της επίδικης στη κύρια δίκη υπηρεσίας πωλήσεως δεδομένου ότι αυτή έχει το καθήκον να συμβάλλει στην κατανομή των ποσοτήτων αναφοράς με προοπτική τον περιορισμό τους κατά τον καλύτερο τρόπο για τα συμφέροντα εκάστου παραγωγού.

- 33 Συνεπώς, από το πλαίσιο, τους σκοπούς και την οικονομία της έκτης οδηγίας προκύπτει ότι η υπηρεσία πωλήσεως ποσοστώσεων γάλακτος που διαχειρίζεται ο Landesanstalt δεν μπορεί να εξομοιωθεί με πρατήριο κατά την έννοια του σημείου 12 του παραρτήματος Δ της έκτης οδηγίας.
- 34 Κατόπιν αυτού, στο πρώτο προδικαστικό ερώτημα αρμόζει η απάντηση ότι η υπηρεσία πωλήσεως ποσοστώσεων γάλακτος δεν αποτελεί ούτε γεωργικό οργανισμό παρεμβάσεως κατά την έννοια του άρθρου 4, παράγραφος 5, τρίτο εδάφιο, της έκτης οδηγίας, σε συνδυασμό με το σημείο 7 του παραρτήματος Δ αυτής ούτε πρατήριο κατά την έννοια του σημείου 12 του παραρτήματος Δ της οδηγίας.

Επί του δευτέρου ερωτήματος

- 35 Με το δεύτερο ερώτημα το αιτούν δικαστήριο ερωτά το Δικαστήριο αν η εδαφική περιοχή εντός της οποίας πραγματοποιείται η μεταβίβαση των ποσοτήτων αναφοράς (στο εξής: ζώνη μεταβιβάσεως) που οριοθετεί κάθε κράτος μέλος

συνιστά τη σχετική γεωγραφική αγορά όσον αφορά την εξέταση του ζητήματος αν η μη υπαγωγή στον φόρο μιας υπηρεσίας πωλήσεως ποσοστώσεων γάλακτος προϊόντων που υπάγεται σε οργανισμό δημοσίου δικαίου οδηγεί σε «σημαντικές στρεβλώσεις των όρων του ανταγωνισμού», κατά την έννοια του άρθρου 4, παράγραφος 5, δεύτερο εδάφιο, της έκτης οδηγίας και αν, κατά την εξέταση αυτή, πρέπει να ληφθεί υπόψη μόνον η συνήθης περίπτωση μεταβίβασης ποσοτήτων αναφοράς ή όλες οι άλλες περιπτώσεις μεταφοράς, ανεξαρτήτως των οικείων εκτάσεων.

Παρατηρήσεις που υποβλήθηκαν στο Δικαστήριο

- 36 Ο Landesanstalt φρονεί ότι η σχετική γεωγραφική αγορά, κατά την έννοια του άρθρου 4, παράγραφος 5, δεύτερο εδάφιο, της έκτης οδηγίας, συνίσταται στη ζώνη μεταβιβάσεως, όπως την οριοθετεί το κράτος μέλος. Ο εν λόγω οργανισμός φρονεί ότι πρέπει να λαμβάνεται υπόψη μόνον η συνήθης περίπτωση της μεταβιβάσεως ποσοτήτων αναφοράς.
- 37 Κατά τον M. Götz, η σχετική γεωγραφική αγορά δεν είναι η ζώνη μεταβιβάσεως που υπάγεται στον επίδικο στην κύρια δίκη οργανισμό δημοσίου δικαίου, αλλά όλες οι ζώνες μεταβιβάσεως που οριοθετεί το κράτος μέλος. Εξάλλου, πρέπει να λαμβάνεται υπόψη όχι μόνον η συνήθης περίπτωση μεταβιβάσεως ποσοτήτων αναφοράς, αλλά και οι άλλες περιπτώσεις μεταβιβάσεως ανεξαρτήτως των εκτάσεων.
- 38 Η Γερμανική Κυβέρνηση υποστηρίζει, πρώτον, ότι οι κρατικές υπηρεσίες πωλήσεως ποσοστώσεων γάλακτος δεν υπόκεινται στον ΦΠΑ, δεύτερον, ότι η σχετική γεωγραφική αγορά είναι η ζώνη μεταβιβάσεως που οριοθετεί κάθε κράτος μέλος και, τρίτον, ότι δεν υπάρχει ενδεχόμενο ανταγωνισμού μεταξύ των διαφόρων

υπηρεσιών πωλήσεως ποσοστώσεων γάλακτος. Η εν λόγω κυβέρνηση εκφράζει άποψη όμοια με την άποψη του Landesanstalt όσον αφορά το δεύτερο σκέλος του δεύτερου προδικαστικού ερωτήματος.

39 Η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου παρατηρεί ότι, υπό τις περιστάσεις της κύριας υπόθεσης, δεν μπορεί να γίνει λόγος για ζήτηση ή παροχή που εξέρχεται του γεωγραφικού πεδίου μιας συγκεκριμένης ζώνης μεταβιβάσεως και που μπορεί να ασκήσει επιρροή εντός της ζώνης αυτής. Κάθε ζώνη μεταβιβάσεως αποτελεί χωριστή γεωγραφική αγορά. Η εν λόγω κυβέρνηση δεν διατυπώνει παρατηρήσεις σχετικά με το δεύτερο σκέλος του δεύτερου προδικαστικού ερωτήματος.

40 Τέλος, η Επιτροπή φρονεί ότι η σχετική γεωγραφική αγορά συμπίπτει με τη ζώνη μεταβιβάσεως που οριοθετεί το κράτος μέλος. Επιπλέον, θεωρεί ότι δεν πρέπει να ληφθεί υπόψη μόνον η περίπτωση μεταβιβάσεως ποσοτήτων αναφοράς, ανεξαρτήτως των εκτάσεων, από τη δημόσια υπηρεσία πωλήσεως ποσοστώσεων γάλακτος, αλλά να ληφθεί υπόψη το σύνολο των περιπτώσεων μεταφοράς σε σχέση με τη δυνατότητα των αγοραστών ανταγωνιστικών υπηρεσιών να εκπέσουν τον ΦΠΑ επί των εισροών.

Απάντηση του Δικαστηρίου

41 Πρέπει να σημειωθεί εξ αρχής ότι το άρθρο 4, παράγραφος 5, της έκτης οδηγίας προβλέπει απαλλαγή υπέρ των οργανισμών δημοσίου δικαίου που ενεργούν ως δημόσιες αρχές, αμφότερες δε οι προϋποθέσεις πρέπει να πληρούνται σωρευτικώς (βλ., επ' αυτού, απόφαση της 11ης Ιουλίου 1985, 107/84, Επιτροπή κατά Γερμανίας, Συλλογή 1985, σ. 2655, και προπαρατεθείσα απόφαση Επιτροπή κατά Κάτω Χωρών, σκέψεις 20 και 21).

- 42 Εξ αυτού έπεται ότι, μόνον αν ο δημόσιος οργανισμός παρεμβαίνει στο πλαίσιο ασκήσεως εξουσίας δημόσιας αρχής, πρέπει να εξετάζεται αν η μη υπαγωγή είναι ικανή να προκαλέσει «σημαντικές στρεβλώσεις των όρων του ανταγωνισμού» προκειμένου να διαφυλαχθεί η φορολογική ουδετερότητα του ΦΠΑ.
- 43 Αν υποτεθεί ότι ο Landesanstalt ενεργεί στο πλαίσιο ασκήσεως εξουσίας δημόσιας αρχής, διαπιστώνεται ότι, από τη δικογραφία που υποβλήθηκε στο Δικαστήριο καθώς και από τις παρατηρήσεις που υποβλήθηκαν κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, προκύπτει ότι οι μεταβιβάσεις ποσοτήτων αναφοράς δεν μπορούν να διενεργηθούν από άλλους επιχειρηματίες παρά μόνον από τις υπηρεσίες πωλήσεως.
- 44 Συγκεκριμένα, από τα στοιχεία που διαβίβασε το αιτούν δικαστήριο προκύπτει ότι, στις περιπτώσεις όπου η μεταβίβαση αποτελεί ρυθμιζόμενη μεταβίβαση εξ επαχθούς αιτίας κατά την έννοια του άρθρου 8 του ZAV, δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί παρά μόνον από υπηρεσία πωλήσεως ποσοστώσεων γάλακτος, δημόσια ή ιδιωτική. Αν το άρθρο 8, παράγραφος 2, του ZAV προβλέπει ότι μια υπηρεσία πωλήσεως ποσοστώσεων γάλακτος μπορεί να καλύψει το έδαφος πλειόνων ομόσπονδων κρατών και, αντιστρόφως, ότι ένα ομόσπονδο κράτος μπορεί να περιλαμβάνει πλείονες υπηρεσίες πωλήσεως ποσοστώσεων γάλακτος, αυτό σκοπεύει μόνο να λάβει υπόψη τη διαφορά μεταξύ των ομόσπονδων κρατών τόσο από πλευράς εκτάσεως όσο και αριθμού των γαλακτοπαραγωγών που ασκούν δραστηριότητα στο έδαφος εκάστου. Εν πάση περιπτώσει, στο εσωτερικό πάντως μιας συγκεκριμένης ζώνης μεταβιβάσεως, η μεταβίβαση ποσοτήτων αναφοράς δεν μπορεί να γίνει από ιδιώτες επιχειρηματίες υποκείμενους στον ΦΠΑ. Από το άρθρο 8, παράγραφος 3, του ZAV προκύπτει επιπλέον ότι η μεταβίβαση ποσοτήτων αναφοράς μπορεί να γίνει μόνον εντός των ζωνών μεταβιβάσεως. Συνεπώς, δεν υπάρχει, κατά την έννοια του άρθρου 4, παράγραφος 5, της έκτης οδηγίας, κατάσταση ανταγωνισμού σε μια συγκεκριμένη ζώνη μεταβιβάσεως, επομένως δε η

ζώνη αυτή αποτελεί τη γεωγραφική αγορά που λαμβάνεται υπόψη για να εξεταστεί αν υπάρχουν σημαντικές στρεβλώσεις του ανταγωνισμού.

45 Όσον αφορά τις λοιπές περιπτώσεις μεταβιβάσεως που απαριθμεί το άρθρο 8, παράγραφος 1, του ZAV, που γίνονται χωρίς την παρέμβαση των υπηρεσιών πωλήσεως ποσοστώσεων γάλακτος, διαπιστώνεται, όπως παρατηρήθηκε κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, ότι διενεργούνται υπό πολύ ειδικές περιστάσεις. Συγκεκριμένα, πρόκειται για τις μεταβιβάσεις που επέρχονται στο πλαίσιο κληρονομικής διαδοχής, γάμου ή εκχώρησης εκμεταλλεύσεως, οι οποίες δεν αποτελούν περιπτώσεις εμπορικής μεταβίβασης, αλλά πηγάζουν από νομική αιτία που δεν συνεπάγεται τη μεταβίβαση ποσοτήτων αναφοράς παρά μόνον κατά δεύτερο λόγο. Συνεπώς, δεν υπάρχει πιθανότητα ανταγωνισμού, κατά την έννοια του άρθρου 4, παράγραφος 5, της έκτης οδηγίας, μεταξύ των καταστημάτων πωλήσεως γαλακτοκομικών ποσοστώσεων και των παραγωγών που πραγματοποιούν μεταβιβάσεις ποσοτήτων αναφοράς από τις απαριθμούμενες στο άρθρο 8, παράγραφος 1, του ZAV, περιπτώσεων οι οποίες είναι τόσο ιδιαίτερες ώστε είναι απίθανο ένας γαλακτοπαραγωγός να αποφασίσει να συγκεντρώσει τις προϋποθέσεις μιας τέτοιας μεταβίβασης, λόγου χάρη αγοράζοντας μια εκμετάλλευση απλώς και μόνο για να αποκτήσει ποσότητες αναφοράς κατ' άλλο τρόπο και όχι απευθυνόμενος στις υπηρεσίες πωλήσεως ποσοστώσεων γάλακτος.

46 Κατά συνέπεια, στο δεύτερο προδικαστικό ερώτημα αρμόζει η απάντηση ότι η μη υπαγωγή στον φόρο μιας υπηρεσίας πωλήσεως ποσοστώσεων γάλακτος για τις δραστηριότητες ή τις πράξεις που διενεργεί ως δημόσια αρχή, κατά την έννοια του άρθρου 4, παράγραφος 5, της έκτης οδηγίας, δεν μπορεί να δημιουργήσει σημαντικές στρεβλώσεις των όρων του ανταγωνισμού λόγω του ότι, σε περιπτώσεις όπως η επίδικη στην κύρια δίκη, δεν αντιμετωπίζει ιδιώτες επιχειρηματίες που παρέχουν υπηρεσίες ανταγωνιστικές των υπηρεσιών του Δημοσίου. Δεδομένου ότι η εκτίμηση αυτή ισχύει για κάθε υπηρεσία πωλήσεως ποσοστώσεων γάλακτος που ασκεί δραστηριότητα εντός συγκεκριμένης ζώνης μεταβιβάσεως που οριοθετεί το οικείο κράτος μέλος, πρέπει να σημειωθεί ότι η ζώνη αυτή αποτελεί τη γεωγραφική αγορά η οποία λαμβάνεται υπόψη για να κριθεί αν υπάρχουν σημαντικές στρεβλώσεις των όρων του ανταγωνισμού.

Επί των δικαστικών εξόδων

- ⁴⁷ Δεδομένου ότι η διαδικασία έχει έναντι των διαδίκων της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα που πραγματοποιήθηκαν για την υποβολή παρατηρήσεων στο Δικαστήριο, εκτός των εξόδων των εν λόγω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (τρίτο τμήμα) αποφαινεται:

- 1) Μια υπηρεσία πωλήσεως ποσοτώσεων γάλακτος δεν αποτελεί ούτε γεωργικό οργανισμό παρεμβάσεως κατά την έννοια του άρθρου 4, παράγραφος 5, τρίτο εδάφιο, της έκτης οδηγίας 77/388/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 17ης Μαΐου 1977, περί εναρμονίσεως των νομοθεσιών των κρατών μελών, των σχετικών με τους φόρους κύκλου εργασιών — Κοινό σύστημα φόρου προστιθεμένης αξίας: ομοιόμορφη φορολογική βάση, όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 2001/41/ΕΚ του Συμβουλίου, της 19ης Ιανουαρίου 2001, σε συνδυασμό με το σημείο 7 του παραρτήματος Δ αυτής, ούτε πρατήριο κατά την έννοια του σημείου 12 του παραρτήματος Δ της εν λόγω οδηγίας.
- 2) Η μη υπαγωγή στον φόρο μιας υπηρεσίας πωλήσεως ποσοτώσεων γάλακτος για τις δραστηριότητες ή τις πράξεις που διενεργεί ως δημόσια αρχή, κατά την έννοια του άρθρου 4, παράγραφος 5, της έκτης οδηγίας 77/388, όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 2001/41, δεν μπορεί να δημιουργήσει σημαντικές στρεβλώσεις των όρων του ανταγωνισμού λόγω του ότι, σε περιπτώσεις όπως η επίδικη στην κύρια δίκη, δεν αντιμετωπίζει ιδιώτες επιχειρηματίες που παρέχουν υπηρεσίες ανταγωνιστικές των υπηρεσιών του Δημοσίου. Δεδομένου ότι η εκτίμηση αυτή ισχύει για κάθε

υπηρεσία πώλησεως ποσοτώσεων γάλακτος που ασκεί δραστηριότητα εντός συγκεκριμένης ζώνης μεταβιβάσεως που οριοθετεί το οικείο κράτος μέλος, πρέπει να σημειωθεί ότι η ζώνη αυτή αποτελεί τη γεωγραφική αγορά η οποία λαμβάνεται υπόψη για να κριθεί αν υπάρχουν σημαντικές στρεβλώσεις των όρων του ανταγωνισμού.

(υπογραφές)